

VREME

Možemo da sudimo i Šešelju

Intervju - Vladimir Vukčević:

Specijalni tužilac za ratne zločine govori za «Vreme» o rasvetljavanju zločina u Ovčari, Batajnici i na Kosovu i saradnji s Haškim tribunalom, ali i o rastućem pritisku koji na Tužilaštvo vrše političari.

piše: Dejan Anastasijević

Ako bi se raspisao konkurs za najmanje poželjno radno mesto u Srbiji, onda bi se posao specijalnog tužioca (zvanično tužioca posebnog odeljenja Okružnog suda) za ratne zločine našao na vrhu liste. Vladimir Vukčević, imenovan na tu funkciju u junu prošle godine, ima nezahvalnu dužnost da se bavi najmučnijim događajima iz bliske prošlosti, od masakra zarobljenika na farmi Ovčara kod Vukovara s početka rata u Hrvatskoj do masovnih grobnica u okolini Beograda krajem rata na Kosovu. U poslednje vreme Tužilaštvo trpi sve oštrije kritike od strane onih koji tvrde da Srbi nikakve ratne zločine nisu počinili, ali i iz same vlade. Tokom prošle nedelje, ministar pravde Stojković nije birao reči na račun Vukčevića: optužio ga je da ne radi svoj posao, pa čak i da se zalaže za to da se Srbi kojima bi moglo da se sudi pred domaćim sudovima šalju u Hag. Ministrovi javni nastupi pobudili su glasine da bi Vukčević ovih dana mogao biti smenjen združenim glasovima radikala i Demokratske stranke Srbije. To se ipak nije dogodilo: mada su na račun Suda i Tužilaštva od strane radikala upućene brojne uvrede, Skupština je početkom ove nedelje ipak izglasala zakon kojim se omogućava domaćim sudovima da koriste haške optužnice i dokaze. O tome, ali i o drugim problemima vezanim za svoj rad, Vukčević govori u ekskluzivnom intervjuu za "Vreme".

"VREME": Kada ste pre godinu i po dana prihvatili ovaj posao, morali ste računati da ćete naići na otpor. U kojoj meri se to obistinilo?

VLADIMIR VUKČEVIĆ: Bio sam svestan da je to pionirski rad. Ja sam pre toga u Okružnom tužilaštvu procesuirao slučaj Sjeverin (otmica i ubistvo Muslimana iz autobusa - prim. red.) i to me je na određeni način preporučilo za ovo.

Pošto sam znao u kojoj su meri naša policija i pravosudni organi spremni da se uhvate u koštac sa ratnim zločinima, onda sam shvatio kao svoj patriotski zadatak

da pokažem međunarodnoj zajednici da mi to možemo. Mi moramo da skinemo kolektivnu odgovornost sa srpskog naroda tako što ćemo utvrditi individualnu odgovornost onih koji su se zaklanjali iza naroda i glumili neke heroje, a u stvari su vršili teške zločine.

Znao sam da će biti opstrukcije, ali nisam očekivao da će je biti ovoliko. Moram da kažem i da je politička klima danas nepovoljnija nego što je bila kada sam počinjao rad. To se vidi iz pojedinih napisa i nastupa nekih ljudi u medijima, ali i po nekim rečima koje se čuju u Skupštini.

Ima problema i sa institucijama, pogotovo sa MUP-om. Još u julu je donet zakon da se formira posebna policijska služba za rad na ratnim zločinima, ali to se još nije desilo. Jedan od razloga je što nije popunjen sastav, između ostalog zato što se policajci teško odlučuju da se za to prijave. Radiće opasan i težak posao, a nije predviđeno da imaju išta veće plate i beneficije od kolega koji, recimo, regulišu saobraćaj. Nezgodno je i to što u svom poslu nailaze na veliki broj svojih kolega koji se pojavljuju kao izvršioci. Drugi problem je što policija ne pokazuje želju da preuzme inicijativu kada je reč o ratnim zločinima. Moram da priznam da rade sve što im se kaže, ali ako im se ne kaže, ne rade ništa sami. A trebalo bi.

Da li je bilo direktnih pretnji vama i vašim zamenicima?

Ne, ako se izuzme to što su zameniku Dušanu Kneževiću u Novom Sadu polupali i privatni i službeni auto. Veći je pritisak iz raznih političkih centara moći koji uzimaju sebi za pravo da ocenjuju kako i koga da procesuiram.

I konačno, suočavamo se i sa finansijskim pritiscima. Ministarstvo nam je smanjilo budžet za 13 odsto, mimoišla su nas tri povećanja plata, i samo smo zahvaljujući razumevanju Ministarstva finansija dobili mogućnost da unapredimo rad kroz međunarodne projekte.

Nažalost, činjenica je da Tužilaštvo u ovom trenutku ima veći kredibilitet kod međunarodnih faktora nego kod domaćih, od kojih bi jedni hteli da ne radimo uopšte, a drugi da radimo isključivo po diktatu Zapada. Mi se nećemo povinovati tim pritiscima, nego ćemo raditi po zakonu i pravdi.

Ovčara je prvi veliki slučaj koji je trenutno u fazi suđenja.

Da, zanimljivo je kako je do toga došlo. Haški tribunal je godinama tragao za izvršiocima ubistva na Ovčari, ali bez rezultata. Onda je Karla del Ponte dala tadašnjem državnom tužiocu Đorđu Ostojiću nekih osam kutija materijala, pa sam ja, kao njegov prvi zamenik, to pregledao i bio sam spreman da pokrenem postupak. Kad sam izabran, pokrenuli smo istragu i prvo smo imali četvoricu, pa devetoricu, pa devetnaesticu optuženih, i sad imamo njih sedamnaest jer smo dvojici dali status svedoka saradnika. Videćemo kako će biti presuđeno, ali taj proces se vodi po najvišim standardima i za to smo dobili priznanje i od Karle del Ponte i od drugih međunarodnih faktora. Međutim, Ovčara je samo jedan od velikog broja predmeta na kojima radimo, a za koje javnost ne zna, jer su predmeti u prekrivičnom postupku tajna. Mogu vam reći da smo samo od Vojnog suda preuzeli dvadestak slučajeva ratnih zločina.

Javnost bi svakako volela da zna dokle se stiglo u vezi s Batajnicom i leševima iz hladnjača. Šta se desilo s tim?

U Batajnici su pronađeni ljudi koji su masovno streljani na više mesta na Kosovu. Do sada je u vezi sa ovim saslušano oko 200 svedoka. Ja ne smem da odajem detalje, ali da bismo identifikovali počiniocce, trebalo je doći do svedoka koji su na Kosovu. To je bio veliki problem jer tamo nismo imali pristup. Tek nedavno smo, prvi put, nakon intenzivnih kontakata sa UNMIK-om i pritiska koji je Karla del Ponte izvršila na NATO da nam garantuje bezbednost, dobili mogućnost da odemo i ispitamo svedoke albanske nacionalnosti. Faktički, to je prvi put od Kumanovskog sporazuma da predstavnici pravosuđa Srbije sprovode istragu na teritoriji Kosova. Dobili smo informacije o izvršiocima koje do sada nismo imali i time je prekrivični postupak priveden kraju. Može da bude zanimljivo da je troškove boravka u Prištini i troškove svedoka platila kancelarija Haškog tribunala, jer mi nismo za to imali sredstva.

Vodi se i postupak protiv Ramuša Haradinaja i njegovog bliskog saradnika Antona Lekaja.

Protiv Haradinaja se trenutno vodi prekrivični postupak zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Anton Lekaj je letos uhapšen u Crnoj Gori zbog krađe automobila, ali smo mi saznali da je on 1998. i 1999. bio pripadnik vojne policije UČK-a i da je bio blizak sa Haradinajem, te da je učestvovao u ratnim zločinima protiv civila. To je onaj slučaj u hotelu Paštrik u Đakovici o kome je štampa dosta pisala. U međuvremenu je istraga proširena na još sedam krivičnih dela.

Mogu da kažem da smo ostvarili odličnu saradnju sa Osnovnim sudom u Beranama i sa lokalnom policijom, koja nam je pomogla da nađemo svedoke. Tužilaštvo direktno saraduje i sa sudovima i tužilaštvom u regionu, na primer u Hrvatskoj. Nažalost, moram da kažem da od Ministarstva pravde u ovom poslu nismo dobili nikakvu pomoć, kao ni u brojnim drugim slučajevima. Naime, ministar Zoran Stojković od početka svog mandata do danas nije pokušao da kontaktira sa nama, niti je pokazao interes za ono što Tužilaštvo radi, ako se izuzmu javne kritike na naš račun.

Jedna od tih kritika bila je da ste neaktivni, to jest da, kako je ministar Stojković rekao, "nećete da sudite"...

Tu je reč o jednoj dezinformaciji. Prilikom boravka američkog ambasadora za ratne zločine Pjera Rišara Prospera u Beogradu pre izvesnog vremena, Prosper me je pitao da li bismo mi mogli da sudimo četvorici generala - Lukiću, Pavkoviću, Lazareviću i Đorđeviću - na osnovu haške optužnice. Ja sam odgovorio da bi to po važećem zakonu bilo nemoguće, jer bi haška optužnica kod nas mogla da se tretira samo kao krivična prijava, a od prijave do optužnice je dug put. Neko je to pogrešno preneo Stojkoviću kao moj stav da generalima uopšte nećemo da sudimo ovde, nego da im treba suditi u Hagu, i to je izazvalo njegovu reakciju.

Tek od ove nedelje, zahvaljujući najnovijim izmenama zakona, dokumenti iz Haga mogu da se koriste pred domaćim pravosuđem, i to će omogućiti da veliki broj predmeta procesuiramo ovde i znatno unaprediti istinsku dvosmernu saradnju koju Tužilaštvo razvija sa Tribunalom.

Tribunal će sada u okviru izlazne strategije morati da prenese mnogo slučajeva na

lokalne sudove u regionu. Mislite li da ćete moći da izađete na kraj s toliko predmeta?

Mi smo spremni da ih prihvatimo. Trenutno imam četiri zamenika, ali mogu da zaposlim još sedam ukoliko to bude potrebno. Sem toga, sad preuzimamo jedan veliki slučaj, i to prvi koji nam je predat od strane Tribunala. To je jedan veliki slučaj o kome javno ne mogu da govorim i jedini problem je što se većina svedoka nalazi u drugim državama. Već radimo na tome.

U javnosti je bilo spekulacija da bi Mrkšiću, Šljivančaninu i Radiću moglo da se sudi u Hrvatskoj.

Kategorično tvrdim da se to neće dogoditi. Najnovijim izmenama zakona omogućeno je da sudimo u svim procesima koje nam Tribunal prepusti, i ako Hag ikome prepusti suđenje "vukovarskoj trojci" - to će biti Beograd.

Znači li to da biste mogli da procesurate i Šešelja?

Svakako, bez razlike. Njemu i drugima treba da se sudi u zemlji. Mi se kod Tribunala zalažemo da nam i "trojka" i Šešelj budu preneti u nadležnost, jer su kod nas uhapšeni, odnosno dobrovoljno su se predali.